

Asia: VN/8868/2019

Lausuntopyyntö: Uusimaa-PKS-Helsinki sote-erillisselvityksen loppuraportti

Lausunnonantajan lausunto

- 1. Ottaako raportissa esitetty malli riittävässä määrin huomioon alueen erityispiirteet sosiaali- ja terveydenhuollossa?**

-

- 2. Ottaako raportissa esitetty malli riittävässä määrin huomioon alueen erityispiirteet pelastustoimessa?**

-

- 3. Mahdollistaako esitetty erillISRatkaisumalli pääsyn tarpeenmukaisten ja riittävien sote-palvelujen piiriin paremmin kuin yhden alueellisen järjestäjän malli?**

-

- 4. Mahdollistaako erillISRatkaisu yhteen sovitettujen asiakaskohtaisten perustason sote-palvelukokonaisuuksien toteutumisen alueella paremmin kuin yhden alueellisen järjestäjän malli?**

-

- 5. Mahdollistaako erillISRatkaisu erikoistason palvelujen toteutumisen alueella paremmin kuin yhden alueellisen järjestäjän malli?**

-

- 6. Mahdollistaako erillISRatkaisu perus- ja erikoistason sosiaali- ja terveystalvelujen toiminnallisen integraation alueella?**

-

- 7. Esityksen mukaisesti erikoissairaanhoidon järjestämisvastuu olisi yleisesti ja ensisijaisesti itsehallinnollisilla alueilla, HUSin järjestämisvastuu lakiin perustuvaa ja järjestämissopimuksella sovittavaa vastuuta. Onko raportissa kuvattu ratkaisu mielestänne sote-palvelujen järjestämisen näkökulmasta sekä**

hallinnollisesti ja HUSin omistajaohjauksen näkökulmasta toteuttamiskelpoinen ja turvaako se sote-palvelujen järjestämisen alueella?

-

8. Turvaako erilliskorjaus sote-palvelujen järjestämiselle riittävän kantokykyiset alueet?

-

9. Turvaako erilliskorjaus asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumisen?

-

10. Toteutuuko demokratia erilliskorjauksessa perustuslain edellyttämällä tavalla? (ks raportin luku 3) Jos ei, niin miten esityksen asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia voitaisiin vahvistaa?

-

11. Toteutuuko palvelujen yhdenvertaisuus esitetystä mallista paremmin kuin yhden järjestäjän mallissa?

-

12. Mahdollistaako erilliskorjaus kielellisten oikeuksien toteutumisen alueella paremmin kuin yhden järjestäjän mallissa?

-

13. Millä toimenpiteillä ja missä palveluissa kielellisiä oikeuksia voitaisiin vahvistaa?

-

14. Millaisia vaikutuksia arvioitte erilliskorjauksella olevan osana hallituksen linjaamaa valtakunnallista kokonaisratkaisua?

-

15. Ehdotuksia itsehallinnollisten alueiden nimiksi?

-

16. Muut vapaamuotoiset huomiot loppuraportista

Talentia Uusimaa ry:n lausunto Uusimaa-PKS-Helsinki sote-erilliskorjauksesta

Pidämme hyvänä vaihtoehtona, että Uudenmaan erilliskorjausta jatkovalmistellaan sen pohjalta, että sote-tehtävien järjestämisvastuu on neljällä itsehallinnollisella alueella ja Helsingin kaupungilla (erikoissairaanhoidon ensisijaisesti edellä mainituilla ja toissijaisesti HUS:illa).

Ratkaisu, että koko Uusimaa olisi yksi sote-alue on liian suuri. Tämä vaikeuttaisi palvelujen piiriin pääsyä alueelliset erityispiirteet jäisivät toteutumatta. Toisaalta, verrattuna muihin Suomen maakuntiin, se olisi liian suuri väestöpohjaltaan ja siirtyminen siihen olisi kankeaa.

Kuten taas nyt esitetty neljän alueen+ Helsingin- malli ei olisi liian pieni, vaan alueisiin riittäisi väestöpohjaa. Toisaalta nyt esitetyssäkin mallissa alueiden erot ovat suuret: Helsinki selvästi suurin ja Itä-Uusimaa pienin: ja esim. Länsi-Uudenmaan sisällä on suuria eroja.

Kuten raportissa todetaan, esitetty malli toteuttaisi melko hyvin myös ruotsinkieliset palvelut, mutta se vaatisi joidenkin alueiden esim. Vantaa-Kerava osalta lisätoimenpiteitä mm. mahdollisuutta käyttää palveluita muilla alueilla.

Työryhmän esitystä aletaan vasta jatkovalmistella ja moni asia mm. talous on auki, joten mitään kovin yksityiskohtaista on tällä hetkellä mahdoton lausua.

Ikävänä ja huolestuttava Talentia Uusimaa ry:n hallitus mahdollisuutta, että alueellinen eriarvoisuus kasvaa entisestään (toki sillä on merkitystä, että Kainuu on erilainen alue kuin Helsinki).

Kokemuksia Keski-Uudenmaan sotesta esim. ikäihmisten varhaisten ja ennakoivien palvelujen saatavuuden ja saavutettavuuden eron kuntien erilaisuudesta johtuen. Erilliskäytöksillä voidaan ottaa huomioon alueelliset erityisyydet ja voitaisiinko välttää massa-ajattelua sotepalvelujen asiakkaisissa. Talousnäkökulma (kohta 9) näkyi Keusotessa niin, että muutaman jäsenkunnan budjetti meni kovasti yli ja osa perussoten kuluja, mutta kaiketi isompi tappio tuli Hus:in erikoissairaanhoidosta. Pinnalla on sote keskusteluissa osallistumismahdollisuus ja kuntalaisten osallistaminen, joka vaatii monikanavaiset asiakaspalautejärjestelmät ja kannustamisen niiden antamiseen. Viimeinen kohta 16 ja sieltä oikeuskansleri Tuomas Pöysi, Maija Salo ja Sostin (Suomen sosiaali- ja terveys ry) kommentit, niissä hyvää avautusta ja pohdintaa.

Koko Uudenmaan maakunnan kattavaan HUSiin pohjautuva malli olisi tämän hetkisen ymmärryksen mukaan hyväksyttävä esitettävä malli. Tärkeää on tuoda esiin Talentiaan kuuluvien sosiaalialan eri ammattiryhmien huomioiminen sekä erilaiset koulutukset, jotta palkkaus ja tehtäväjaot tukevat korkeakoulutettujen työntekijöiden tarpeita.

Kärjistetysti sanottuna; yhdistyksemme ”peräänkuulutti” mahdollisimman yhdenvertaista mallia asuinpaikasta riippumatta.

Katajisto Marjo
Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia - Talentia
Uusimaa ry, sihteeri Sari Lassi